

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

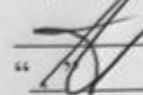
Інститут філології

Кафедра журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Іщенко І.М.

“ _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА І КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Спеціальність 061 «Журналістика»

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Директор Інституту філології
Начальник НМВ

Монахова Т.В.

Монахова Т.В.

Пронкевич О.В.

Потай І.Ю.

Миколаїв – 2017 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Журналістське розслідування	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	061 «Журналістика»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	«Журналістика»	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	II	
Навчальний рік	2	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	3, 4	–
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредитів / 135 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	–	
	66 69	
Відсоток аудиторного навантаження	49%	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	–	
Форма підсумкового контролю	іспит	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета – ознайомити студентів з основними поняттями про мову та мовлення, зв'язок мови з інтердисциплінарними науками, функції мови в житті суспільства і кожної людини зокрема, ознайомити майбутніх журналістів з журналістськими матеріалами різних жанрів.

Завдання курсу полягає у тому, щоб:

- поглибити знання про будову мови, стилістику та культуру мовлення;
- розкрити основні закони спілкування з погляду комунікативної лінгвістики;
- навчити логічно, послідовно висловлювати думки, формувати, структурувати мовлення залежно від стилістичної функціональності;
- сформувати вміння користуватися усною й писемною формами мовлення, дотримуючись норм літературної мови;
- розкрити проблему суржику в українській мові, визначити причини та наслідки культурного процесу в системі мови;
- сформувати теоретичні знання про мову в систему і навчити використовувати їх у мовленні;
- сприяти розвитку таких мисленнєвих умінь і навичок, як аналіз й синтез на ґрунті мовних явищ;
- формувати вміння вільного користування обома формами української мови – усною і писемною, – дотримуючись норм літературної мови й уникаючи мовних помилок;
- навчати студентів вільно, зв'язно, логічно, точно, доречно й виразно викладати свої думки, користуючись багатством і різноманітністю мовних засобів, що властиві українській мові;

- прищеплювати студентам навички й уміння творчої самостійної роботи в процесі підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни;
- формувати уміння та навички опрацювання науково-лінгвістичної літератури;
- застосувати знання в практичних ситуаціях;
- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- працювати в команді та автономно;
- оцінювати отримані знання з погляду можливості їх застосування у професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні поняття, пов'язані із мовою й мовленням, фонетикою, фонологією, графікою, орфографією, орфоепією, лексикологією, фразеологією, лексикографією, морфемікою, словотвором, морфологією та синтаксисом.

вміти:

- використовувати державну мову в професійній діяльності
- з'ясувати такі ознаки мови, як загальнонаціональний характер, наявність обов'язкових правил для дотримання норм різного типу;
- діагностувати фонетичні помилки в усному мовленні;
- користуватися основними законами спілкування: вербальні та невербальні;
- правильно розставляти наголоси в словах;
- формулювати відповідні правила правопису й обґрунтовувати їх за допомогою орфографічних словників та інших довідкових джерел;
- використовувати фразеологічні одиниці різних типів, підбираючи синонімічні та антонімічні зразки в мовленні;
- з'ясувати лінгвістичну природу фразеологізмів (фразеологічних зрощень, фразеологічних єдностей, фразеологічних сполук);
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них; користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.
- свідомо застосовувати правила української орфографії та пунктуації під час письма;
- дотримуватися орфоепічних правил під час усного мовлення;
- аналізувати власне мовлення та критично ставитися до власних помилок;
- самостійно організовувати спілкування на задану тему;
- зважати на інтереси та погляди співрозмовника, аудиторії;
- координувати виконання завдання із завданнями колег;
- демонструвати повагу до різноманітності та мультикультурності;
- оцінювати отримані знання з погляду можливості їх застосування у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

№	Теми	Лекції	Практичні	Самостійна робота
3 семестр				
1	Вступ до курсу «Практична стилістика і культура української мови»	–	2	2
2	Орфоепічна та акцентуаційна норми	–	2	2
3	Лексична та фразеологічна норми	–	2	2

4	Фразеологія української мови	–	2	2
5	Граматична (морфологічна) норма	–	4	4
6	Граматична (синтаксична) та пунктуаційна норма	–	4	4
7	Стилістична норма	–	4	4
8	Мовне та літературне редагування тексту	–	2	2
9	Круглий стіл «Суржик як український народний звичай»	–	2	2
10	Колоквіум	–	2	5
11	Узагальнення й систематизація вивченого	–	2	2
12	Підсумковий контроль	–	2	2
	Разом за 3 семестр	–	30	33
1	Проблемні питання відмінювання іменників. Стилістичні особливості іменника	–	4	4
2	Словозміна прикметників. Ступені порівняння. Стилістичні особливості прикметника	–	2	2
3	Особливості відмінювання числівників. Стилістичні особливості числівника	–	4	4
4	Стилістичні особливості дієслова	–	2	2
5	Стилістичні особливості дієприкметника та дієприслівника. Особливості перекладу дієприкметника й дієприслівника з російської мови українською	–	2	2
6	Стилістичні особливості прийменника	–	2	2
7	Узагальнення й систематизація вивченого	–	2	2
8	Тексти офіційно-ділового стилю	–		
9	Тексти публіцистичного стилю	–	4	4
10	Тексти наукового стилю	–	4	4
11	Тексти художнього стилю	–	4	4
12	Узагальнення й систематизація вивченого. Творча робота	–	4	4
13	Підсумковий контроль	–	2	2
	Разом за 4 семестр	–	36	36
	Всього	–	66	69

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
	3 семестр
1	Вступ до курсу «Практична стилістика і культура української мови». Основні поняття. Типологія мовних норм у сучасній українській літературній мові. Види мовленнєвої діяльності. Культура спілкування. Мовленнєвий етикет.
2	Орфоепічна та акцентуаційна норми. Наголос. Орфографічна та пунктуаційна правильність.
3	Лексична та фразеологічна норми в сучасній українській літературній мові.
4	Порушення лексичної норми. Фразеологія української мови.
5	Граматична (морфологічна) норма в сучасній українській літературній мові.

6	Граматична (синтаксична) та пунктуаційна норма в сучасній українській літературній мові.
7	Стилістична норма в сучасній українській літературній мові.
8	Мовне та літературне редагування тексту як важливий етап опрацювання тексту. Переклад.
9	Круглий стіл «Суржик як український народний звичай».
10	Колоквіум.
11	Узагальнення й систематизація вивченого
12	Підсумковий контроль
4 семестр	
1	Проблемні питання відмінювання іменників. Стилістичні особливості іменника
2	Словозміна прикметників. Ступені порівняння. Стилістичні особливості прикметника
3	Особливості відмінювання числівників. Стилістичні особливості числівника
4	Стилістичні особливості дієслова
5	Стилістичні особливості дієприкметника та дієприслівника. Особливості перекладу дієприкметника й дієприслівника з російської мови українською
6	Стилістичні особливості прийменника
7	Узагальнення й систематизація вивченого
8	Тексти офіційно-ділового стилю
9	Тексти публіцистичного стилю
10	Тексти наукового стилю
11	Тексти художнього стилю
12	Узагальнення й систематизація вивченого. Творча робота
13	Підсумковий контроль

4.2. Завдання для самостійної роботи ТВОРЧА РОБОТА

Коментар: творча робота може складати будь-які елементи творчості: відео, фото, текст у віршованій чи прозовій формі, обсяг за вибором студента, обов'язково розкрити тему повністю.

Теми творчих робіт

1. Заговори, щоб я тебе побачив.
2. Я живий.
3. Дія – проекція думки.
4. Щасливий той, хто прагне щастя.

5. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит, який передбачає відповідь на теоретичне питання (20 балів) та виконання практичного завдання (20 балів).

Зразок Білет № 1

1. Поняття про культуру мови, мовлення; мовну та літературну норму.
2. Практичне завдання.

Завдання 1. Запишіть числівники у формі родового, давального та орудного відмінків, вказуючи паралельні форми: 895; 72; 58-й.

Завдання 2. Відредагуйте речення. 1. Від духмяних запахів сіна у мене, лежачи на горищі, паморочилась голова. 2. Цей миучий засіб видаляє будь-яку накип. 3. Після зчинення злочину на нього було заведено особисту справу.

Завдання 3. Знайдіть помилки в оформленні документа. Запишіть правильний варіант.
Декану Малейко І.В.

Від викладача Сухопар І.П.

Доповідаю Вам, що III курс фізико-математичного факультету проігнорував лекцію з педагогіки на тему: "Виховання особистості. Роль колективу в цьому процесі". Хочу, щоб Ви прийняли міри щодо студентів.

7 березня 2016 р.

Питання до іспиту з дисципліни "Практична стилістика і культура української мови"

1. Поняття про культуру мовлення.
2. Поняття про мовну та літературну норму.
3. Типологія мовних норм у сучасній українській літературній мові. Типи мовленнєвих помилок.
4. Мова як особлива система знаків. Її місце з-поміж інших знакових систем.
5. Мовлення як реалізація мови.
6. Монолог, діалог, полілог як види мовленнєвої діяльності.
7. Усна і писемна форми мовлення. Мова інтернет-спілкування.
8. Інтернет як засіб формування та відображення мовної особистості.
9. Основні закони спілкування з погляду комунікативної лінгвістики.
10. Найважливіші правила етикету вербального та невербального спілкування.
11. Мова як особлива система знаків. Її місце з-поміж інших знакових систем.
12. Поняття про літературну мову.
13. Мовні норми в сучасній українській літературній мові. Типи мовленнєвих помилок.
14. Основні риси української літературної вимови.
15. Евфонічні чергування. Артикуляція і дикція.
16. Наголос в українській мові. Основні правила наголошення слів.
17. Вплив наголосу на значення та правопис слів: розрізнення значення слів за допомогою наголосу; подвійний наголос; вплив наголосу на правопис слів.
18. Питома та запозичена лексика.
19. Калька як порушення лексичної норми.
20. Фразеологічні одиниці української мови.
21. Багатозначність, синонімія, антонімія фразеологізмів.
22. Морфологія. Іменник як частина мови.
23. Категорія роду іменників.
24. Категорія числа іменників.
25. Словозміна іменників. Правила поділу іменників на відміни. Паралельні відмінкові форми іменників.
26. Особливості відмінювання іменників II відміни.
27. Кличний відмінок іменників. Правила утворення форм.
28. Словозміна прикметників. Творення ступенів порівняння прикметників. Контамінація аналітичної та синтетичної форм.
29. Повні й короткі форми прикметників.
30. Особливості творення відносних та присвійних прикметників.
31. Словозміна дієслів.

32. Особливості відмінювання числівників.
33. Особливості узгодження числівників із іменниками.
34. Словозміна займенникових слів. Розряди займенників.
35. Творення і вживання дієприкметників. Особливості перекладу дієприкметників з російської мови українською.
36. Творення і вживання дієприслівників. Особливості перекладу дієприслівників з російської мови українською.
37. Норми сучасної української літературної мови.
38. Стиль мови. Визначення стилю.
39. Поняття функціонального стилю. Стильовий колорит і жанр.
40. Загальна характеристика стилів мовлення.
41. Типи мовлення.
42. Функціональні стилі сучасної української літературної мови.
43. Офіційно-діловий стиль, його найважливіші риси.
44. Публіцистичний стиль, його найважливіші риси.
45. Науковий стиль, його найважливіші риси.
46. Художній стиль, його найважливіші риси.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

3 семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Підготовка до практичних занять (опрацювання теоретичних відомостей)	30
2	Підготовка до практичних занять (виконання вправ і завдань)	30
3	Контрольна робота	20
4	Колоквіум	20
	Разом	100

4 семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Підготовка до практичних занять (опрацювання теоретичних відомостей)	30
2	Підготовка до практичних занять (виконання вправ і завдань)	30
3	Контрольна робота	20
4	Творча робота	20
	Разом	100

Колоквіум – усна перевірка знань студентів з тем: «Відмінності слововживання іменників, прикметників та дієслівних форм» та «Російсько-український переклад типових мовних зворотів».

Діалог-дискусія як метод перевірки підготовки студента за темою «Суржик як український народний звичай».

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні

1. Головацук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень. – К. : Наукова думка, 2012. – 638 с.

3. Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. – К. : Рідна мова, 2009. – 351 с.
4. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення : Навчальний посібник для студентів аграрних вищих навчальних закладів та коледжів. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 536 с.
5. Культура слова : мовностилістичні поради / За ред. Пономарів О. – К., 2010. – 240 с.
6. Мова наша – українська : Навчально-методичний посібник для вчителя / Л. І. Мацько, О. М. Семенов, Н. Б. Голуб та ін. / За ред. Л. І. Мацько. – К. : Богданова А. М., 2011. – 512 с.
7. Монахова Т. В. Культура української мови : Навчальний посібник. – Миколаїв : ЧДУ імені П. Могили, 2010. – 24 с.
8. Пентиліук М. І. Культура мови і стилістика : пробний підручник для гімназій гуманітарного профілю. – К. : Вежа, 2012. – 240 с.

7.2. Допоміжні

15. Лавренюк В. Сучасна реклама : мовний аспект / Віолетта Лавренюк // Дивослово. – №6. – 2008. – С. 34 – 35.
16. Масенко Л. До проблеми вульгаризації мови / Лариса Масенко // Дивослово. – №6. – 2003. – С. 20 – 21.
18. Масенко Л. Суржик у системі розмовних форм побутування української мови / Лариса Масенко // Дивослово. – №12. – 2007. – С. 26 – 31.
19. Масенко Л. Суржик у сучасній художній літературі / Лариса Масенко // Дивослово. – №4. – 2011. – С. 25 – 30.
20. Матвієнко А. Найдоступніший спосіб підвищення мовної культури / Антоніна Матвієнко // Дивослово. – №12. – 2004. – С. 55 – 56.
22. Мосенко Ю. Український молодіжний сленг (Стан і перспективи досліджень) / Юрій Мосенко // Дивослово. – №12. – 2007. – С. 32 – 35.
25. Свердан Т., Радик Л. «Суржикалізація» сучасних видань для дітей / Тетяна Свердан, Леся Радик // Дивослово. – №2. – 2006. – С. 40 – 43.
26. Свердан Т., Радик Л. «Суржикалізація» сучасних видань для дітей (Закінчення) / Тетяна Свердан, Леся Радик // Дивослово. – №4. – 2006. – С. 37 – 40.
27. Тищенко О. Мова інтернет-спілкування: стиль, норма, освіта / Оксана Тищенко // Дивослово. – №12. – 2011. – С. 35 – 39.